Masal / Fabl

1. Vakti zamanında bir peri padişahının güzel bir kızı ile ak saçlı, ak yürekli bir yaşlı ninenin oğlu varmış. Yaşı on sekiz, boyu selvi, gözleri ela, adı Namlı Kemankeş, bir bakışı cihana eş. Ama başında kavak yelleri eser, aşk nedir bilmezmiş. Alıp başını durmadan gezermiş. Bir gün geze geze gelmiş bir bayram yerine. Bakmış, bakışmış da karşısında ne görsün? Adı dillerde, gönlü bilinmedik illerde peri padişahının kızını görmüş... Kara kara gözleri varmış, zeytin tanesini andırırmış. Oğul balı ağzı, kızaran yanağı göreni boyu boyuna, huyu huyuna demiş de kızla göz göze gelip derinden bir ah çekmiş. Ah ile birlikte yer yerinden oynamış, yetmiş iki dağ birden kazan gibi kaynamış.

Bu masal parçasında,

I. Olay / Konu
II. Zaman
III. Mekân
IV. Kişiler

yapı unsurlardan hangisi belirgin <u>değildir</u>?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III. D) II ve IV. E) III ve IV.

2. Aşağıdakilerden hangisi kalıplaşmış bir masal cümlesidir?

A) Kralın bu emrini duyan prens hemen kardeşinin yanına gitmiş.
B) Anne ceylan, yavrularının bir saldırıya uğramasından korktuğu için daima tetiktedir.
C) Ordunun nereye gideceği kimse tarafından bilinmiyormuş.
D) Bu olağanüstü varlıkların hangi zamanda karada da yaşayabilme özelliği kazandığı belli değil.
E) Bir varmış, bir yokmuş, ülkenin birinde elinden her iş gelen usta bir marangoz yaşarmış.

3. Aşağıdaki kalıplaşmış masal ifadeleri, bulundukları yere göre gruplandırıldığında hangisi dışta kalır?

A) Az gitmişler, uz gitmişler, dere tepe düz gitmişler.
B) Evvel zaman içinde kalbur saman içinde, sakinlerinin çok mutlu olduğu bir köy varmış.
C) Onlar ermiş muradına, darısı sizin başınıza.
D) Masal masal matitas, kalaylandı bakır tas. Çukura düştü çıkamaz. Pır pır eder uçamaz.
E) Gökten üç elma düştü. İkisi sizin, birisi benim başıma.

4. Padişah, konuk ağırlamayı çok sever. Methi her yerde duyulan bir de aşçısı vardır. Bir gün çok sevdiği arkadaşları, evine konuk olur, aşçısından sofrayı donatmasını ister. Akşam olur, davetliler gelir, sofrada kırk çeşit yemek vardır fakat hepsi dilden yapılmıştır. Padişah bu duruma şaşırır. Başka bir gün padişahın tekrar misafiri gelir. Padişah aşçısına, "Bu sefer gelenler çok önemli insanlar değil." der. Padişah, önemsiz dediği misafirlerine de dil yemeği hazırlandığını görünce şaşırır ve nedenini sorar. Aşçı, "Dil çok kıymetlidir, iyi kullanırsak yılanı deliğinden çıkarır. Kötü kullanırsak dilin hatasını hiçbir şey düzeltemez." der.

Bu parça, dil ve anlatım özellikleri bakımından aşağıdaki anlatmaya bağlı edebî türlerden hangisine örnek olabilir?

A) Masal B) Roman C) Destan D) Mesnevi E) Manzum hikâye

5. Eski zamanlardan bir padişah, kendi memleketinin toprakları üstünde yaşayan en zeki insanı bulması için vezirine emir vermiş. Bir oduncunun üç kızı varmış, aynı memlekette yaşayan. Bu kızların en küçüğü çok zeki imiş. Padişah, bir sürü aramadan sonra bulunan bu kıza, veziriyle otuz lira ve otuz arşın kumaş göndermiş. Ama vezir hem paranın hem de kumaşın yarısını kendine alıkoymuş, geriye kalan yarı para ile kumaşı kıza götürmüş. Kız hediyeleri alınca "Benim de bir haberim var padişaha, aynen nakledin." diyerek şunları söylemiş: "Babam taktaklara, annem vakvaklara gitti. Büyük ablam çirkini güzel etmeye, küçük ablam biri iki yapmaya gitti. Ben de baş aşağı, baş yukarı yapıyorum. Padişahım ne İslam'dır ne başka." Vezir bu cevabı padişaha nakledince padişah meseleyi çözmüş ve hırsızlık yaptığı için vezirini zindana attırmış. Meğer kızın dediklerinin manası şuymuş: Babam odun kesmeye, annem ördek gütmeye, büyük ablam gelin hazırlamaya, küçük ablam doğum yaptırmaya gittiler. Ben de fasulye pişiriyorum. Bana gönderdiğin hediyeler ne senin şanına uygun ne de bana yeter.

Bu parçanın dil ve anlatım özellikleri ile ilgili aşağıdakilerin hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Anlatım, duyulan geçmiş zamanla gerçekleştirilmiştir.
B) Olağanüstü ayrıntılara yer verilmiştir.
C) Kötülüğün / yanlış işin timsali olan tip cezasını bulmuştur.
D) Anlatıcı hâkim bir bakış açısına sahiptir.
E) Kısa, duru ve açık cümleler kullanılmıştır.

6. **Masal kahramanları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Genellikle özel adları bilinmez; kral, prenses, çoban gibi unvanlarla anılırlar.
B) Dev ve peri gibi gerçek dışı varlıklar kahraman olabilir.
C) Anlatı çoğu kez iyilerin istediği şekilde sonlanır.
D) Sıra dışı özelliklere sahip olabilirler.
E) Tip özelliği gösterirler.

7. Tilki değirmenciyi kandırır ve beraber yola çıkarlar. Padişahın sarayına yaklaşınca tilki, değirmenciye der ki:

—Sen burada dur, ben gidip padişahtan sana bir kat elbise alıp geleyim.

Tilki saraydan içeri girer, padişahla karşılaşır.

Bu parça aşağıdaki masal bölümlerinin hangisinden alınmıştır?

A) Döşeme B) Serim C) Düğüm D) Çözüm E) Dilek

8. Günün birinde, kurbağa ile fare arkadaş olmuşlar. Bir bahar mevsiminde kurbağa, fareye: "Gel, biraz gezelim." demiş. Bunlar gide gide, bir ırmağa rastlamışlar. Kurbağa, farenin sudan geçemeyeceğini bildiği için ona: "Sen üzerime çık, kuyruğunu da ayağımla bağla. Böylece seni karşı tarafa rahatlıkla geçirebilirim." demiş. Fare kurbağanın sırtına binmiş, tam suyun ortasına vardıklarında kurbağa suyun dibine doğru dalmaya başlamış. Elbette fare suyun içine girer girmez hemen boğulmuş. Ama kuyruğu kurbağanın ayağına bağlı olduğu için yine onun sırtında kalmış. Suyun yüzüne çıkan kurbağa sırtında fare ölüsü ile dolaşırken kartal yukarıdan fareyi görmüş ve kaptığı gibi dağın başına götürmüş. Fare kurbağaya bağlı olduğu için yüksek dağın zirvesinde kartala yem olmaktan kurtulamamış.

Atalarımız ne güzel demiş: - - - -

Bu fablın sonunda boş bırakılan yere aşağıdaki öğütlerden hangisi getirilmelidir?

A) Güvenme varlığa, düşersin darlığa.
B) Alna yazılan başa gelir.
C) Av vuranın değil, alanın.
D) Dost, kara günde belli olur.
E) Akıl akıldan üstündür.

9. Bir gün Rüzgâr Güneş'le konuşuyormuş.
— Ben senden daha güçlüyüm, demiş.
— Öyle mi, demiş Güneş.
— Elbette, demiş Rüzgâr.
— Bunu sana göstereceğim. Bak şu aşağıdaki yaşlı adamı görüyor musun?
Güneş eğilip bakmış.
— Görüyorum diye cevap vermiş.
Rüzgâr gururla:
— Gör bak, onun ceketini çıkaracağım diye konuşmuş.
Güneş:
— Peki o zaman, demiş. Haydi dene bakalım.
Sonra bulutların arkasına çekilmiş. Merakla Rüzgâr'ı, izlemeye başlamış.
Rüzgâr bütün şiddetiyle esmiş. O estikçe yaşlı adam üşümüş. Üşüdükçe paltosuna sarılmış. Rüzgâr buna öfkelenmiş. Daha da şiddetli esmiş. Bu kez adam paltosunu daha sıkı tutmuş. O ne kadar şiddetli estiyse adam da paltosuna o kadar çok sarılmış. Çünkü çok üşüyormuş. Rüzgâr sonunda pes etmiş. Bu kez sıra Güneş'e gelmiş. Güneş bulutların arkasından çıkmış. Yaşlı adama sıcacık gülümsemiş. Yeryüzünü iyice ısıtmış. Adam pek sevinmiş. Yeryüzü ısındıkça adam da ısınmış. O da gülümsemeye başlamış. Artık paltoya ihtiyacım kalmadı diye düşünmüş. Ve paltosunu çıkarmış.
Güneş Rüzgâr'a dönerek:
— Gördün mü, demiş. Nazik olanlar zorbalardan her zaman daha güçlüdür.

Bu parça fabl türünün aşağıdaki özelliklerinden hangisini temsil etmez?

A) Kahramanları çoğunlukla insan dışındaki canlılardan seçilir.
B) Ders verme amacı güdülür.
C) Genellikle manzum biçimde yapılandırılır.
D) Teşhis ve intak sanatlarından yararlanılır.
E) Dostluk, dayanışma, kurnazlık, nezaket gibi evrensel tema ve kavramlar işlenir.

